

Eva DECROIX
MINISTRYNĚ SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 9. prosince 2025
Č.j. MSP-211/2025-ODKA-SPZ/6
Počet listů: 12
Přílohy: 2

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Obv. R. H., - stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- trestní spis Městského soudu v Brně sp. zn. 4 T 97/2018
- sdělení Energetického regulačního úřadu

Podle § 266 odst. 1, 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), podávám
v neprospěch obviněného R. H., nar. 4. 1. 1971,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 17. 4. 2019 pod č. j. 4 T 97/2018-943 ve spojení s usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 23. 7. 2019 pod č. j. 4 To 152/2019-978.

Napadená rozhodnutí

- 1 Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 17. 4. 2019 pod č. j. 4 T 97/2018-943 (dále jen „*napadené rozhodnutí*“) byl R. H. za přečin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytového prostoru podle § 208 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „*tr. zákoník*“), odsouzen podle § 62 odst. 1, § 63 odst. 1 tr. zákoníku k trestu obecně prospěšných prací ve výměře 300 (tři sta) hodin.

2 Předmětného jednání se obviněný dopustil tím, že:

„v blíže nezjištěné dny v době od 3. 12. 2016 (od svého propuštění z výkonu trestu odnětí svobody) do května roku 2017 v Brně na ulici XY z pozice osoby, která bez právního důvodu, avšak s ohledem na vytvořené zástavní právo smluvní na částku 25. 201. 467, 46 Kč na pozemek X v katastrálním území Y Židenice, Brno, list vlastnictví XY, jehož součástí je stavba Židenice, č. p. XY, řídí chod bytového domu a opakovaně vypínal či na jeho pokyn byl vypínán přívod elektrického proudu nájemníkům bytových buněk bytového domu. a to:

- *v případě bytů důvodu neuhrazení požadovaných mimořádných finančních záloh na velkou spotřebu elektrické energie, kterou vypočítával na základě denních vyúčtování, kdy pokud denní spotřeba bytové jednotky byla v rozmezí 2-5 kWh chtěl navíc 500 Kč a při spotřebě nad 5 kWh chtěl navíc 1.000 Kč, kdy tyto platby měly pokrýt tuto zvýšenou spotřebu, kdy uhrazením těchto dodatečných záloh, bez předložení jakéhokoli vyúčtování, podmiňoval další přívod elektrické energie do bytové jednotky, ačkoli řádný nájem za užívání bytu spojený s předepsanými zálohami za energie již byl uhrazen, načež po zaplacení požadované mimořádné platby elektrickou energií opět nájemcům bytových jednotek zpřístupnil, kdy tyto platby se nikde neevidovaly a nebyly nikomu zpětně nikdy vyúčtovány,*
- *v případě bytu č. X ve dvou případech kvůli neshodám,*
- *v případě bytu č. Y na konci února roku 2017 po dobu jednoho týdne kvůli neshodám- zastání se spolubydlících v domě,*

čímž bránil minimálně

- *Š. H., a I. H., v řádném užívání pronajaté bytové jednotky č. X,*
- *K. H., v řádném užívání pronajaté bytové jednotky č. Y,*
- *Z. H., a V. H., 1992, v řádném užívání pronajaté bytové jednotky č. XY“*

- 3 Podle § 229 odst. 1 trestního řádu byli poškození: Z. H., L. F., a V. H., odkázáni se svými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.
- 4 Krajský soud v Brně projednal **odvolání obviněného R. H.** a poškozené Z. H. a rozhodl usnesením dne 23. 7. 2019 pod č.j. 4 To 152/2019-978, že se podle § 256 trestního řádu **odvolání obviněného a poškozené Z. H. zamítají.** Rozsudek soudu I. stupně tak nabyl právní moci.
- 5 Obviněný své odvolání směřoval do všech výroků rozsudku. V podrobném písemném odůvodnění odvolání, vypracovaném obhájcem, obviněný setrval a dále rozváděl obhajobu z hlavního líčení, poukazoval na to, že z rozsáhlého dokazování vyplynulo, že ve většině k údajnému zásahu do práv poškozených nedocházelo. Obviněný poukázal na skutečnost, že nalézací soud prováděl nezákonnou selekci důkazů. Důkazy v jeho prospěch soud účelově nehodnotil, naopak jiné důkazy bez výhrady preferoval. Nalézací soud ponechal podle obviněného bez dalšího to, že svědci svědčící proti němu vzájemně kooperovali, podporování neziskovou organizací XY, a to i v rámci facebookové skupiny. Nevypořádal se ani s tím, kdy jedna, z již slyšených svědkyň vyšla v průběhu hlavního líčení z jednací síně a informovala dalšího svědka o průběhu předchozích svědeckých výpovědí a radila mu, jak má svědčit. Obviněný zdůraznil, že pokud měl dne 27. 3. 2017 po nájemnících žádat nájemní smlouvy, bylo to pouze v důsledku toho, že se zastával své manželky, která byla většinou nájemníků nepříjemně atakována, pomáhal jí s jejich uklidněním. Podle obviněného rovněž napadený

rozsudek nesplňoval požadavky § 120 odst. 3 trestního řádu ohledně konkrétního časového vymezení skutku. Ten je důležitý i z hlediska posouzení oprávněnosti poškozených předmětné byty užívat, většina nebyla po celou dobu uváděnou obžalobou oprávněnými nájemníky. Nálezací soud nezohlednil a dále nezjišťoval, zda k výpadku elektrického proudu nedošlo v důsledku jednání nájemníků, kteří elektronickou síť přetěžovali, nebylo reflektováno ani na to, že v rozhodném období byl několikrát mimo ČR. Obviněný tak měl za to, že nálezací soud v dané věci zjistil skutkový stav v rozporu se zásadou zkoumání materiální pravdy a zásadou volného hodnocení důkazů, která nesmí být projevem libovůle či svévole. Provedené dokazování bylo dle obviněného v extrémním nesouladu mezi skutečnostmi vyplývajícími z důkazů a s tím, jak tyto byly vyhodnoceny, resp. jaké závěry nálezací soud na základě těchto učinil. Konečně se obviněný cítil zkrácen na svých právech, když byl v rámci svého vyjádření k dokazování v hlavním líčení dne 17. 4. 2019 vyzván, aby se vyjadřoval pouze k vypínání elektřiny a nevyjadřoval se k svědkovi Kalovi. Obviněný tak navrhl, aby odvolací soud dle § 258 odst. 1 písm. a), b), c) trestního řádu zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu prvního stupně k novému rozhodnutí.

- 6 Poškozená Z. H. podala odvolání proti předmětnému rozsudku, a to do výroku, kterým byla odkázána podle § 229 odst. 1 trestního řádu se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Poškozená s rozhodnutím soudu nesouhlasila, v prvé řadě proto, že se nepřipojila s nárokem na náhradu škody, ale nemajetkové újmy. Požadovala přímé zadostiučinění za zásahy do jejich přirozených práv, konkrétně práva na lidskou důstojnost, soukromí a rodinný život, způsobené úmyslným jednáním obviněného. Měla za to, že toto jednání obviněného bylo dostatečně prokázáno, přičemž další dokazování skutečností, že bylo zasaženo do jejich přirozených práv, dle ní ani nepřichází do úvahy. Poškozená tak navrhla, aby odvolací soud rozhodl tak, že výrok v napadeném rozsahu zruší a rozhodne, že obviněný je povinen nahradit jí způsobnou nemajetkovou újmu peněžitou náhradou ve výši 10.000,-Kč.

Právní posouzení

Relevantní právní úprava

- 7 Podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku lze trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.
- 8 Podle § 39 odst. 1 tr. zákoníku soud při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlédne k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, k osobním, rodinným, majetkovým a jiným poměrům pachatele a k jeho dosavadnímu způsobu života a k možnosti jeho nápravy; dále přihlédne k chování pachatele po činu, zejména k jeho snaze nahradit škodu nebo odstranit jiné škodlivé následky činu; přihlédne též k jeho postoji k trestnému činu v trestním řízení, zda sjednal dohodu o vině a trestu, prohlásil svou vinu nebo označil rozhodné skutečnosti za nesporné, a pokud byl označen jako spolupracující obviněný, též k tomu, jak významným způsobem přispěl k objasnění zločinu spáchaného členy organizované skupiny, ve spojení s organizovanou skupinou nebo ve prospěch organizované zločinecké skupiny. Přihlédne také k účinkům a důsledkům, které lze očekávat od trestu pro budoucí život pachatele
- 9 Podle § 39 odst. 2 tr. zákoníku platí, že povaha a závažnost trestného činu jsou určovány zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem.

- 10 Podle § 39 odst. 3 tr. zákoníku soud při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlédne k polehčujícím a přitěžujícím okolnostem (§41 a § 42), k době, která uplynula od spáchání trestného činu, k případné změně situace a k délce trestního řízení, trvalo-li nepřiměřeně dlouhou dobu. Při posouzení přiměřenosti délky trestního řízení soud přihlédne ke složitosti věci, k postupu orgánů činných v trestním řízení, k významu trestního řízení pro pachatele a k jeho jednání, kterým přispěl k průtahům v trestním řízení.
- 11 Podle § 177 odst. 1 tr. zákoníku, kdo jiného nutí, zneužívá jeho tísně nebo závislosti, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.
- 12 Podle § 177 odst. 2 tr. zákoníku odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, (a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou škodu, nebo (b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.
- 13 Podle § 177 odst. 3 tr. zákoníku odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, (a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu, nebo (b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.
- 14 Podle § 208 odst. 1 tr. zákoníku, kdo protiprávně obsadí nebo užívá dům, byt nebo nebytový prostor jiného, bude potrestán odnětím svobody až dvě léta nebo peněžitým trestem.
- 15 Podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku bude stejně potrestán ten, kdo oprávněné osobě v užívání domu, bytu nebo nebytového prostoru neoprávněně brání.
- 16 Podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku, kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.
- 17 Podle § 337 odst. 1 tr. zákoníku kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že a) vykonává činnost, která mu byla takovým rozhodnutím zakázána nebo pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění podle jiného právního předpisu nebo pro kterou takové oprávnění pozbyl, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.
- 18 Podle § 2 odst. 5 trestního řádu orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Doznání obviněného nezbavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu. V přípravném řízení orgány činné v trestním řízení objasňují způsobem uvedeným v tomto zákoně i bez návrhu stran stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch osoby, proti níž se řízení vede. V řízení před soudem státní zástupce a obviněný mohou na podporu svých stanovisek navrhopvat a provádět důkazy. Státní zástupce je povinen dokazovat vinu obviněného. To nezbavuje soud povinnosti, aby sám doplnil dokazování v rozsahu potřebném pro své rozhodnutí.

- 19 Podle § 2 odst. 6 trestního řádu orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.
- 20 Podle § 181 odst. 1 trestního řádu podanou obžalobu je třeba u soudu nejprve přezkoumat z toho hlediska, zda pro další řízení poskytuje spolehlivý podklad, zejména prověřit, zda je dána příslušnost soudu k projednání věci (§ 16 až 22), zda v přípravném řízení nedošlo k závažným procesním vadám, které nelze napravit v řízení před soudem, a zda byly v přípravném řízení objasněny základní skutečnosti, bez kterých není možno hlavní líčení provést a v něm rozhodnout. K tomu slouží předběžné projednání obžaloby.
- 21 Podle § 185 odst. 1 trestního řádu obžalobu u soudu podanou přezkoumá předseda senátu a podle jejího obsahu a podle obsahu spisu posoudí, zda je ji nutno předběžně projednat v zasedání senátu anebo zda může nařídit o ní hlavní líčení.
- 22 Podle § 186 písm. d) trestního řádu předseda senátu nařídí předběžné projednání obžaloby, má-li za to, že skutek, který je předmětem obžaloby, bude třeba posuzovat podle jiného ustanovení trestního zákona, než podle kterého jej posuzuje obžaloba.
- 23 Podle § 186 písm. f) trestního řádu předseda senátu nařídí předběžné projednání obžaloby, má-li za to, že ve věci nejsou v potřebném rozsahu objasněny základní skutkové okolnosti, bez kterých není možné ve věci rozhodnout.
- 24 Podle § 188 odst. 1 písm. e) trestního řádu po předběžném projednání obžaloby soud vrátí věc státnímu zástupci k došetření, je-li toho třeba k odstranění závažných procesních vad přípravného řízení, které nelze napravit v řízení před soudem, nebo k objasnění základních skutkových okolností, bez kterých není možné v hlavním líčení ve věci rozhodnout, a v řízení před soudem by takové došetření bylo v porovnání s možnostmi opatřit takový důkaz v přípravném řízení spojeno s výraznými obtížemi nebo by zřejmě bylo na újmu rychlosti řízení.
- 25 Podle § 220 odst. 3 trestního řádu soud není vázán právním posouzením skutku v obžalobě.
- 26 Podle § 226 odst. 2 trestního řádu lze stížnost pro porušení zákona proti výroku o trestu podat jen tehdy, jestliže trest je ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti trestného činu nebo k poměrům pachatele nebo jestliže uložený druh trestu je v zřejmém rozporu s účelem trestu.
- 27 Podle § 314c trestního řádu samosoudce obžalobu a návrh na potrestání předběžně neprojednává, přezkoumává je však z hledisek uvedených v § 181 odst. 1 a § 186. Podle výsledků přezkoumání samosoudce a) učiní některé z rozhodnutí uvedených v § 188 odst. 1 písm. a) až f).
- 28 Podle § 4 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, je obchodní praktika nekalá, je-li v rozporu s požadavky odborné péče a podstatně narušuje nebo je způsobilá narušit ekonomické chování spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejím působení vystaven, ve vztahu k výrobku nebo službě. Je-li obchodní praktika zaměřena na určitou skupinu spotřebitelů, posuzuje se podle průměrného člena této skupiny.

- 29 Podle § 4 odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele obchodní praktika, která může podstatně narušit ekonomické chování určité jednoznačně vymežitelné skupiny spotřebitelů, kteří jsou z důvodu duševní nebo fyzické slabosti, věku nebo důvěřivosti zvláště zranitelní takovou praktikou nebo výrobkem nebo službou, a to způsobem který prodávající může rozumně očekávat, se hodnotí z hlediska průměrného člena této skupiny.
- 30 Podle § 4 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele se nekalou obchodní praktikou rozumí zejména klamavé konání podle § 5 nebo klamavé opomenutí podle § 5a a agresivní obchodní praktika podle § 5b obchodní praktiky, které se považují za nekalé za všech okolností, jsou uvedeny v příloze č. 1 a 2 tohoto zákona.
- 31 Podle § 5 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele se obchodní praktika považuje za klamavou, pokud obsahuje věcně nesprávnou informaci a je tedy nepravdivá, což vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.
- 32 Podle § 5 odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele za klamavou považuje také obchodní praktiku obsahující nepravdivou informaci, jestliže vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil, pokud jakýmkoli způsobem uvádí nebo je schopen uvést spotřebitele v omyl ohledně
- a. existence a podstaty výrobku nebo služby,
 - b. hlavních znaků výrobku nebo služby, jako jsou údaje o jejich dostupnosti, výhodách, rizicích, provedení, složení, příslušenství, poprodejním servisu a pořizování reklamací a stížností, výrobního postupu a datu výroby nebo dodání, způsobu dodání, způsobilosti k účelu použití, možnosti použití, množství, specifikaci, zeměpisném nebo obchodním původu, očekávaných výsledcích jejich použití nebo výsledcích a provedených zkouškách nebo kontrolách,
 - c. rozsahu závazku prodávajícího, motivu pro obchodní praktiku a podstaty prodejního postupu, prohlášení nebo symbolu týkajících se přímého nebo nepřímého sponzorování nebo schválení prodávajícího nebo výrobku nebo služby,
 - d. ceny nebo způsobu výpočtu ceny anebo existence konkrétní cenové výhody,
 - e. nutnosti servisu, náhradního dílu, výměny nebo opravy,
 - f. podstaty, charakteristických rysů a práv prodávajícího nebo jeho zástupce, například jeho identifikace a majetku, způsobilosti, postavení, schválení, přidružení nebo vztahů, práv průmyslového, obchodního nebo duševního vlastnictví nebo jeho ocenění a vyznamenání, nebo
 - g. práv spotřebitele, včetně práva na náhradní dodání nebo vrácení kupní ceny vyplývajících z práv z vadného plnění nebo rizika, kterému může být vystaven.
- 33 Podle § 5b odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele se obchodní praktika považuje za agresivní, pokud ve svých věcných souvislostech a s přihlédnutím ke všem jejím rysům a okolnostem výrazně zhoršuje nebo může výrazně zhoršit svobodu volby nebo chování spotřebitele ve vztahu k výrobku nebo službě, a to obtěžováním, donucováním včetně použití fyzické síly nebo nepatřičným ovlivňováním, čímž způsobí nebo může způsobit, že spotřebitel učiní rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.
- 34 Podle § 5b odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele při posuzování, zda je obchodní praktika agresivní se přihlíží
- a. k načasování, místu, povaze nebo době trvání obchodní praktiky,

- b. ke způsobu jednání, povaze nebo době trvání obchodní praxe,
- c. k vědomému využití nepříznivé situace spotřebitele, které vede ke zhoršení úsudku spotřebitele, k ovlivnění jeho rozhodnutí ve vztahu k výrobku nebo službě,
- d. k nepřiměřené mimosmluvní překážce uložené prodávajícím pro uplatnění práv spotřebitele včetně uplatnění práv na ukončení smlouvy nebo změnu výrobku nebo služby nebo změnu prodávajícího, nebo
- e. k výhrůžce právně nepřipustným jednáním

Posouzení předmětné věci

Obecně k důvodům pro podání stížnosti pro porušení zákona

- 35 Předmětná trestní věc vychází ze systematické podnikatelské činnosti obviněného, jejímž předmětem je pronajímání bytových jednotek osobám ze sociálně znevýhodněné skupiny obyvatelstva, která zároveň představuje skupinu s výrazně omezeným přístupem k nájemnímu bydlení na běžném nájemním trhu. Lze přisvědčit, že nájemní vztah má povahu občanskoprávního závazku, jehož řešení by mělo primárně probíhat prostřednictvím nástrojů občanského práva. Nicméně, pokud dojde k takovému vyhocení vztahů, že aplikace občanskoprávních prostředků zjevně nevede k nápravě, je namístě využití prostředků práva trestního. Vzhledem k jednoznačně nevyvážené povaze závazkového vztahu, kdy nájemníci bytového domu na adrese XY, s ohledem na jejich osobní a majetkové poměry, představují skupinu výrazně znevýhodněnou oproti běžným nájemníkům ucházejícím se o bydlení na nájemním trhu, měl nalézací soud věnovat zvýšenou pozornost všem skutečnostem vyplývajícím z trestního spisu. Ze spisového materiálu vyplývají závažné indicie nasvědčující tomu, že soud prvního stupně při zjišťování skutkového stavu rozhodoval výhradně ve prospěch obviněného, a to i přes existenci skutkových okolností, které naznačovaly spáchání dalšího možná i závažnějšího trestného činu v jednočinném souběhu s trestným činem neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru. Tato skutková linie však byla, navzdory relevantním skutečnostem a formulaci skutkové věty napadeného rozhodnutí, bezdůvodně opomenuta. **Zvláštní pozornost je třeba proto věnovat absenci dokazování ve vztahu k povaze mimořádných plateb na zálohách za elektrickou energii, které nebyly v průběhu trestního řízení ověřeny z hlediska jejich oprávněnosti.** Nalézací soud v dané věci provedl žádné důkazy, s výjimkou výslechu svědka R. V. Domnívám se, že právě ověření oprávněnosti těchto plateb by mohlo osvětlit okolnosti a závažnost dalšího trestného činu, spáchaného v jednočinném souběhu s trestným činem dle § 208 odst. 2 trestního zákoníku.
- 36 S ohledem na výše uvedenou nedostatečně zjištěnou důkazní situaci a okolnosti případu, které vedly k zjevné bagatelizaci a hrubému zjednodušení skutkového stavu, měl postupovat samosoudce rozhodující ve věci v prvním stupni v souladu s ustanovením § 314c trestního řádu a řádně přezkoumat danou obžalobu, případně doplnit dokazování v souladu s § 2 odst. 5 trestního řádu. V důsledku těchto pochybení tak byla vytvořena verze skutkového děje, která úplně neodpovídá reálným okolnostem případu. V případě, že by mimořádné platby na zálohách za elektřinu nebyly řádně podloženy, mohlo být jednání obviněného kvalifikováno dokonce i jako **závažný trestný čin podvodu dle § 209 odst. 1 případně odst. 2 a 3 tr. zákoníku.** Lze uzavřít, že nedostatečné prošetření skutkového stavu ze strany nalézacího soudu představuje pravděpodobně nejzávažnější pochybení v rámci nyní napadené trestní věci, které by v případě objasnění řetězovitě odhalilo pravou povahu trestněprávního jednání obviněného.
- 37 K tomu doplňuji, že stížnost pro porušení zákona podávám s vědomím toho, že směřuje v neprospěch pachatele a nemůže tudíž fakticky zhoršit jeho postavení. Stížnost však podle mě

bude mít zásadní přesah pro jiné obdobné případy trestné činnosti ve vztahu ke znevýhodněným skupinám obyvatel a také preventivní ve vztahu k pachatelům trestných činů.

Vady dokazování

- 38 Předně považuji za vhodné citovat z rozhodnutí, která jsou podstatná pro danou problematiku dokazování.
- 39 *„Z odůvodnění musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry soudu na straně druhé. V případě, kdy odůvodnění neobsahuje konkrétní důkazy, nýbrž pouhé odvolání na obsah spisu, jakož i v případě, že je posuzované rozhodnutí soudu pro nedostatek důkazů a pro nesrozumitelnost nepřezkoumatelné, jsou právní závěry soudu porušením ústavního principu zákazu libovůle v rozhodování, pročez nutno takovéto rozhodnutí považovat za stojící v rozporu s čl. 36 odst. 1 LPS, jakož i článkem 1 Ústavy.“* náleží Ústavního soudu ze dne 7. 3. 1977 sp. zn. III. ÚS 271/96
- 40 *„Pokud soudy nehodnotily provedené důkazy, a vůbec se nezabývaly komponenty, které musí rozhodnutí soudu (jeho odůvodnění) z hlediska základních požadavků trestního řádu dle § 125 a násl. obsahovat a jsou-li z tohoto pohledu rozhodnutí soudů fakticky nepřezkoumatelná, nepostupovaly zákonem v souladu se stanoveným způsobem do takové míry, která již přesáhla meze jednání, které lze označit za ústavně konformní. **Pokud je hodnocen vztah mezi vykonanými skutkovými zjištěními a právními závěry z nich plynoucími, musí oba tyto komponenty být v rozhodnutí soudu (jeho odůvodnění) obsaženy. Jinými slovy, pokud je proveden před soudem důkaz, musí na něj soud v souvislosti s právními závěry, které činí, také poukázat a vysvětlit svůj postoj k takovému důkazu (hodnotit jej, případně uvést, proč nabízený důkaz proveden nebyl).**“* náleží Ústavního soudu ze dne 23. 11. 2000 sp. zn. III. ÚS 181/2000
- 41 *„Mezi principy řádného a spravedlivého procesu vylučující libovůli při rozhodování patří povinnost soudů svá rozhodnutí řádně odůvodnit, a to v trestním řízení (v případě rozsudku) způsobem zakotveným v ustanovení § 125 a násl. tř. řádu; **pokud z odůvodnění nevyplývá vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry soudu na straně druhé, pak odůvodnění nevyhovuje zákonným hlediskům a je v podstatě nepřezkoumatelné.**“* náleží Ústavního soudu ze dne 8. 7. 2003 sp. zn. IV. ÚS 564/2002
- 42 *„Existují tři druhy pochybení v průběhu dokazování před obecnými soudy, které nabývají takové intenzity, že je nezbytný kasační zásah Ústavního soudu. První skupinu vad tvoří nepřipustné důkazy. Druhou skupinu vad při dokazování tvoří tzv. opomenuté důkazy. Jde o důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud bez náležitého odůvodnění nezabýval a které téměř vždy založí nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí, ale současně též jeho neústavnost. Třetí skupinu vad tvoří důkazní řízení, významných z ústavněprávního hlediska, tvoří situace, kdy z odůvodnění rozhodnutí nevyplývá vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé, resp. případy, kdy v soudním rozhodování jsou učiněna skutková zjištění v extrémní nesouladu s vykonanými důkazy.“* náleží Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004 sp. zn. III. ÚS 177/04

- 43 Dále uvádím, že účelem dokazování v trestním řízení je zjistit skutkový stav věci bez důvodných pochybností, a to v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí soudu, jak stanoví § 2 odst. 5 trestního řádu. Soud následně rozhoduje o tom, které důkazní prostředky budou použity k objasnění právně relevantních okolností, přičemž provedené důkazy hodnotí podle svého vnitřního přesvědčení, založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu, jednotlivě i ve vzájemných souvislostech dle § 2 odst. 6 trestního řádu. Tyto úvahy je soud povinen vyjádřit v odůvodnění rozsudku způsobem stanoveným v § 125 odst. 1 trestního řádu. Podle tohoto ustanovení musí soud v odůvodnění stručně vyložit, které skutečnosti považuje za prokázané, o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se při jejich hodnocení řídil.
- 44 V rámci šetření věci bylo přistoupeno k prostudování celého trestního spisu z důvodu důvodných pochybností o oprávněnosti mimořádných plateb požadovaných na zálohách za spotřebu elektrické energie. Ze skutkových okolností případu vyplynula zjevná systematika ve stanovení pravidel pro výpočet těchto mimořádných finančních záloh, které byly obviněným určovány na základě denních odečtů spotřeby. V případě denní spotřeby bytové jednotky v rozmezí 2–5 kWh požadoval obviněný částku ve výši 500,- Kč nad rámec řádně uhrazeného měsíčního nájemného, a při spotřebě nad 5 kWh pak částku 1.000,- Kč. **Tyto dodatečné platby byly požadovány bez předložení jakéhokoliv vyúčtování, nebyly nikde evidovány a nebyly nájemníkům zpětně vyúčtovány.**
- 45 Podle informací obsažených v trestním spise (např. č. l. 253) byla výše nájemného za bytovou jednotku v rozhodném období stanovena na částku 10.500,- Kč. Tato částka se skládala z čistého nájemného ve výši 6.300,- Kč a záloh na služby ve výši 4.200,- Kč, přičemž součástí záloh byla **i platba za dodávku elektrické energie ve výši 940,- Kč**. Z uvedeného vyplývá, že nájemné zahrnovalo veškeré běžné náklady spojené s užíváním bytu, včetně záloh na energie.
- 46 Trestní spis, konkrétně list č. 410, obsahuje zprávu společnosti E.ON Česká republika, s. r. o., IČ: 25733591 adresovanou orgánům činným v trestním řízení, v níž se uvádí, že výlučným dodavatelem elektrické energie na adresu XY je společnost E.ON Energie, a. s., IČ: 26078201, která dodává elektřinu do hlavního jističe bytového domu. Dodávky jsou realizovány na základě platné smlouvy o sdružených službách dodávky uzavřené se zákazníkem DPI spol. s r. o., IČ: 25560115. Dle sdělení společnosti E.ON Česká republika s.r.o. není držení licence či jiného oprávnění k podnikání v energetických odvětvích podmínkou pro uzavření takové smlouvy. Vnitřní elektroinstalace bytového domu je ve vlastnictví zákazníka, respektive vlastníka nemovitosti. Na listech č. 412–432 trestního spisu se dále nachází pět řádných ročních faktur za dodávku elektrické energie, z nichž **vyplyvá průměrný roční doplatek ve výši 71.232,-Kč.**
- 47 V protokolu o hlavním líčení ze dne 16. 11. 2018 (č. l. 769 a násl.) je obsažena výpověď svědka R, V., jednatele společnosti XY, která je dle tvrzení svědka mimo jiné držitelem licence k distribuci elektrické energie a vlastníkem distribuční sítě podružných jističů. Podle jeho výpovědi byla cena za dodávku elektřiny do hlavního jističe stanovována společností E.ON Energie a.s. a v rozhodné době se pohybovala v rozmezí 3,50 Kč až 5,00 Kč bez DPH za kWh. **Svědka dále uvedl, že aktuální cena za distribuci elektřiny do podružných jističů činí 8,0Kč za kWh, aniž by specifikoval, zda je v této částce zahrnuto DPH.** Na dotazy státního zástupce svědek uvedl, že vyšší cena je odůvodněna především administrativními náklady a náklady na správu distribuční sítě. Je však nutno konstatovat, že tvrzení o ceně distribuce elektřiny z hlavního do podružných jističů nebylo v trestním spise nijak podloženo jinými důkazními prostředky. Legitimita výše této ceny je opřena výhradně o výpověď svědka R. V.

Vzhledem k tomu, že částka za distribuci elektřiny do podružných jističů mohla v určité době převyšovat i polovinu ceny za distribuci do hlavního jističe bytového domu na adrese XY, **považuji neověření těchto skutečností za zásadní nedostatek v rámci zjišťování rozhodných skutkových okolností pro posouzení předmětné trestní věci.**

- 48 Z přiložených faktur společnosti E.ON Energie a.s., uvedených v části 46 této stížnosti, je zřejmé, že spotřeba elektrické energie v bytovém domě byla v rozhodném období zvýšená, což dokládají pravidelné doplatky. Tuto skutečnost nelze rozumně zpochybnit. V bytovém omě na adrese XY se nachází méně než 50 bytových jednotek, přičemž v inkriminovaném období bylo obsazeno přibližně 30 až 37 bytů (např. č. l. 763). Mimořádné zálohy byly obviněným stanovovány denně na základě kontroly podružných jističů obsazených bytových jednotek, a to s ohledem na aktuální spotřebu elektrické energie. Z účetních dokladů založených v trestním spise (č. l. 326–380) vyplývá, že některé bytové jednotky byly opakovaně v rámci jednoho měsíce zatíženy mimořádnými zálohami ve výši několika tisíců korun.
- 49 Dovoluji si předestřít hypotetickou úvahu vycházející z předpokladu obsazenosti 33 bytových jednotek, přičemž v daném kalendářním měsíci by bylo 15 z nich zatíženo mimořádnou zálohou za vysokou spotřebu elektrické energie ve výši 1.000,- Kč. Celková částka získaná z těchto mimořádných záloh by tak činila 15.000,- Kč měsíčně. Z protokolu o hlavním líčení ze dne 16. 11. 2018 vyplývá, že podle výpovědi svědkyně Z. H. mohli nájemníci bytového domu v některých případech hradit na mimořádných zálohách i výrazně vyšší částky. Svědkyně konkrétně uvedla částku 11.000,- Kč (č. l. 762).
- 50 S ohledem na průměrný roční doplatek ve výši 71.232,- Kč za dodávku elektrické energie do hlavního jističe bytového domu na adrese XY, fakturovaný společností E.ON Energie a.s., je nutné považovat způsob stanovení nadměrné spotřeby energie a výši mimořádných záloh za značně nedůvěryhodný a z hlediska důkazní podloženosti problematický. Není totiž zřejmé, zda hypoteticky prezentovaná úvaha odpovídá reálnému provozu bytového domu, či zda se jedná o scénář optimistický, nebo naopak pesimistický. Tato neurčitost dále zpochybňuje věrohodnost a přezkoumatelnost závěrů učiněných v rámci trestního řízení.
- 51 V bodu č. 27 napadeného rozhodnutí Městský soud v Brně konstatuje provedení podstatných listinných důkazů ve smyslu § 213 odst. 1 trestního řádu, přičemž výslovně uvádí mimo jiné listy č. 328–386, které obsahují kopie dvou sešitů potvrzujících realizaci plateb mimořádných záloh za zvýšenou spotřebu elektrické energie, a dále listy č. 411–440, jež zahrnují fakturaci dodávek elektřiny do hlavního jističe bytového domu na adrese. **Z odůvodnění napadeného rozhodnutí však nelze jednoznačně dovodit, jakými skutkovými a právními úvahami byl soud veden při opomenutí skutkové linie týkající se otázky oprávněnosti a důvodnosti těchto mimořádných plateb.** Tato absence odůvodnění činí rozhodnutí v této části nepřezkoumatelným a další nedoplnění důkazů za základní pochybení nalézacího soudu vedoucí k bagatelizaci trestněprávního jednání obviněného.
- 52 Jsem přesvědčena, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí musí být zřejmé, jakými skutkovými a právními úvahami byl soud veden při hodnocení vztahu mezi skutkovými zjištěními a provedenými důkazy. Ustanovení § 125 odst. 1 trestního řádu rovněž stanoví základní náležitosti odůvodnění rozhodnutí, které však v daném případě nebyly naplněny, **čímž je rozhodnutí činěno v části týkající se mimořádných plateb nepřezkoumatelným.** V bodu 27 napadeného rozhodnutí, vztahující se ke skutkové větě týkající se mimořádných plateb na zálohách za dodávku elektrické energie, absentuje konkrétní odůvodnění skutkových a právních závěrů soudu. Soud se v této části toliko dovolává na obsah trestního spisu, aniž by

bylo zřejmé, jakými úvahami se Městský soud v Brně při hodnocení této části skutku řídil. Odvolací soud pak tyto vady neodstranil.

Dílčí závěr

- 53 S ohledem na shora uvedené mám tak za to, že soud při dokazování pochybil, přičemž tato skutečnost vedla k neúplnosti právních závěrů, neboť nebyly dostatečně posouzeny a vyčerpány všechny zákonné znaky protiprávního jednání obviněného, což znemožňuje provedení přílehavé právní kvalifikace skutku odpovídající jeho povaze, závažnosti a společenské škodlivosti.

Hmotněprávní posouzení skutku

- 54 Úvodem si opět dovoluji citovat judikaturu vztahující se k dané problematice.

55 „*Nejvyšší soud připomíná, že každý skutek má být zásadně posouzen podle všech zákonných ustanovení, která na něj dopadají, aby tak bylo možné náležitě vystihnout povahu a škodlivost činu pro společnost, pokud nejde o případy, v nichž je jednočinný souběh vyloučen, ač skutek formálně vykazuje znaky dvou nebo více skutkových podstat trestných činů. Tzv. faktická konzumpce, která vylučuje jednočinný souběh trestných činů, není definována přímo v trestním zákoníku. Jde o pojem trestněprávní nauky, který má ale praktický důsledek pro aplikaci zákona a je proto definován v judikatuře (viz např. č. 42/1979-I, č. 10/1987-II Sb. rozh. tr.). Faktická konzumpce je naplněna tehdy, pokud jeden trestný čin je prostředkem relativně malého významu ve srovnání se základním trestným činem nebo vedlejším, málo významným produktem základního trestného činu. Předpoklady faktické konzumpce jsou tak vytvořeny faktickým průběhem činu a nelze je dovozovat z poměrů skutkových podstat sbíhajících se trestných činů nebo jejich sankcí.*“ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.08.2013 sp. zn. č.j. 4 Tdo 812/2013

56 „*Z výroku rozsudku, v tzv. skutkové větě, musí soud uvést všechny zjištěné skutkové okolnosti, které jsou v posuzovaném případě konkrétním obsahem zákonných znaků skutkové podstaty příslušného zákonného ustanovení, podle kterého byl čin obviněného právně posouzen. Nestačí proto, aby se soud při popisu jednání obviněného omezil, byť jen v některých směrech, na citaci zákonných znaků. Popis skutku, zejména způsob jeho páčání, musí být uveden tak, aby jeho jednotlivé části odpovídaly příslušným znakům skutkové podstaty trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným. Jestliže je znakem objektivní stránky způsob provedení činu, je nutno jej popsat skutkově, nikoliv právně.*“ usnesení Nejvyššího soudu České republiky, sp. zn. 5 Tdo 1328/2003 ze dne 25. 11. 2003

57 Připomínám, že povinnost soudu rozhodovat výlučně o skutku uvedeném v žalobním návrhu je přímým důsledkem uplatnění zásady obžalovací. Tato zásada zároveň implikuje požadavek na zachování totožnosti skutku, neboť v rámci hlavního líčení je soud vázán podanou obžalobou, a to jak ve vztahu ke skutku, tak k osobě obviněného. Soud je povinen respektovat meze vymezené obžalobou a nesmí je překročit. Zatímco vymezením skutku v žalobním návrhu je soud vázán, jeho právní kvalifikace jako trestného činu v obžalobě není pro soud závazná. Odchylné právní posouzení skutku samo o sobě není v rozporu s obžalovací zásadou. Není přitom rozhodné, zda je důvodem odchylného posouzení chybné právní posouzení skutku v obžalobě nebo až změna vyplývající z výsledku hlavního líčení. Soud může posoudit žalovaný skutek jako jiný trestný čin, než jaký v něm spatřovala obžaloba, nebo u něj může použít jinou trestní sazbu, **anebo lze skutek posoudit v jednočinném souběhu jako další trestný čin.** Změny v právní kvalifikaci mohou souviset se změnami skutkových zjištění

v hlavním líčení oproti obžalobě v rámci zachování totožnosti žalovaného skutku. Soud je totiž povinen vyčerpat celý skutek, zabývat se všemi jeho stránkami, které jsou právně relevantní, a přihlížet přitom i k případným změnám, k nimž došlo v hlavním líčení (PÚRY, František. § 220 [Podklad pro rozhodnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2731.).

- 58 Podle skutkové věty: „*nejméně v případě bytů z důvodu neuhrazení požadovaných mimořádných finančních záloh na velkou spotřebu elektrické energie, kterou vypočítával na základě denních odečtů, bez předložení jakéhokoli vyúčtování, podmiňoval další přívod elektrické energie do bytové jednotky, ačkoli řádný nájem za užívání bytu spojený s předepsanými zálohami na energie již byl uhrazen, načež po zaplacení požadované mimořádné platby elektrickou energií opět nájemcům bytových jednotek zpřístupnil, kdy tyto platby se nikde neevidovaly a nebyly nikomu zpětně nikdy vyúčtovány.*“
- 59 Obviněný podmiňoval obnovení dodávky elektrické energie do bytových jednotek uhrazením mimořádných finančních záloh, čímž fakticky nutil nájemce k dalším platbám, ačkoli řádný nájem včetně předepsaných záloh za energie již byl řádně uhrazen. V případě, že nájemci odmítli požadovanou mimořádnou platbu uhradit, **nebyla dodávka elektrické energie obnovena**. Je zřejmé, že skutkové okolnosti týkající se mimořádných plateb nebyly soudem důsledně posouzeny ve světle všech relevantních zákonných ustanovení. Tyto okolnosti přitom nade vší důvodnou pochybnost nasvědčují tomu, že v dané trestní věci šlo o jednočinný souběh trestných činů, který měl být náležitě právně kvalifikován.

Dílčí závěr

- 60 Z výše uvedeného je zřejmé, že Městský soud v Brně vymezil skutek na základě zjištěných rozhodných skutkových okolností v průběhu řízení. Z jednání obviněného a okolností případu lze dovodit, že obviněný skutečně jednal v přímém úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, a přestože svým jednáním zasáhl do právem chráněného zájmu na ochraně užívání bytových jednotek oprávněnými osobami, lze důvodně namítat, že Městský soud v Brně nedostál své povinnosti v úplném právním posouzení skutku s ohledem na všechny relevantní právní ustanovení dopadající na jednání obviněného, a postupoval tak v rozporu s ustanoveními § 220 odst. 3 trestního řádu za situace, kdy skutkové okolnosti týkající se mimořádných plateb nebyly soudem důsledně posouzeny ve světle všech relevantních zákonných ustanovení, i přestože okolnosti nasvědčovaly spáchání trestného činu v jednočinném souběhu. Z důvodu tohoto pochybení nedošlo k náležitému porozumění skutečné povahy a společenské škodlivosti jednání obviněného z hlediska trestního práva. Samotná podoba právní kvalifikace bude řešena v další části stížnosti pro porušení zákona. Odvolací soud pak tyto vady neodstranil.

Jednočinný souběh trestných činů s ohledem na charakter mimořádných plateb na zálohách za vysokou spotřebu energie

- 61 Ze skutkových okolností trestní věci je zřejmé, že skutek měl být právně kvalifikován jako jednočinný souběh trestného činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku, a dále jako trestný čin související s **vybíráním mimořádných plateb za spotřebu energie, přičemž právní kvalifikace měla být přizpůsobena povaze těchto plateb**. V případě, že by se v rámci dokazování prokázala oprávněnost mimořádných záloh, bylo by namíste uvažovat o jednočinném souběhu s trestným činem podle § 177 odst. 1, případně odst. 2 či 3 tr. zákoníku. Naopak, pokud by se prokázalo,

že mimořádné platby byly vybírány neoprávněně, bylo by třeba posoudit skutek jako jednočinný souběh s trestným činem podvodu podle § 209 odst. 1, případně odst. 2 či 3 tr. zákoníku, a to s přihlédnutím k rozsahu způsobené majetkové škody.

Jednočinný souběh trestného činu útisku a neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytového prostoru

- 62 Objektem trestného činu dle § 177 odst. 1 tr. zákoníku je svobodné rozhodování člověka. Objektivní stránka spočívá v tom, že pachatel nutí jiného k tomu, aby něco konal, opominul nebo trpěl, zneužívaje jeho tísně nebo závislosti. Vzhledem k tomu, že jde o zneužívání tísně nebo závislosti poškozeného, musí být právě poškozený, tedy ten, který je k něčemu nucen, v takové tísní nebo závislosti. K dokonání činu postačí, když pachatel vykoná jednání, jehož obsahem je nucení jiného na základě zneužívání jeho tísně nebo závislosti (arg. „nutí“, ..., aby..“). Není třeba, aby utiskovaná osoba vykonala, opominula nebo trpěla to, k čemu ji pachatel nutil. Jde tedy o předčasně dokonaný trestný čin. (ŠÁMAL, Pavel. § 177 [Útisk]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2238, marg. č. 2.)
- 63 Objektem trestného činu podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku je zájem na ochraně nerušeného užívání domu, bytu nebo nebytového prostoru oprávněnou osobou. Jde o samostatnou základní skutkovou podstatu. Konkrétně jde o ochranu oprávněné osoby proti zásahům do oprávněného užívání domu, bytu nebo nebytového prostoru. Objektivní stránka u skutkové podstaty dle § 208 odst. 2 tr. zákoníku spočívá v jednání pachatele, který oprávněné osobě neoprávněně brání v užívání domu, bytu nebo nebytového prostoru. Neoprávněným bráněním v užívání bytu se rozumí jakýkoli neoprávněný zásah do práva oprávněné osoby, který jí znemožňuje nebo podstatně ztěžuje řádně a obvyklým způsobem byt užívat, mj. zásahy do užívacího práva nebo přímo do nemovitosti, které znemožňují nebo podstatně narušují výkon užívacího práva, jako jsou svévolné přerušování dodávky vody, elektrického proudu nebo plynu, tepla (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2014, sp. zn. [8 Tdo 1038/2014](#), a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2015, sp. zn. [11 Tdo 1081/2015](#)) (ŠÁMAL, Pavel. § 208 [Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2630, marg. č. 12.)
- 64 Objektem trestného činu podvodu dle § 209 tr. zákoníku je cizí majetek. Objektivní stránka trestného činu podvodu spočívá v tom, že pachatel jiného uvede v omyl, jeho omylu využije nebo mu zamlčí podstatné skutečnosti, v důsledku čehož tato osoba provede majetkovou dispozici a tím vznikne škoda nikoli nepatrná na cizím majetku a dojde k obohacení pachatele nebo jiné osoby (ŠÁMAL, Pavel. § 209 [Podvod]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2646–2647, marg. č. 4.)
- 65 Dle komentářové literatury „*pokud by pachatel zároveň jednáním uvedeným v § 208 jiného za podmínek § 175 odst. 1 (popř. za podmínek § 177) nutil, aby něco konal, opomenul nebo trpěl, šlo by o souběh trestných činů neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 a vydírání podle § 175 (nebo útisku podle § 177; srov. k tomu i výklad k § 177).*“ (ŠÁMAL, Pavel. § 208 [Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2044, marg. č. 17.)
- 66 Vztah jednočinného souběhu trestného činu útisku s trestným činem neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu a k nebytovému prostoru byl judikován například usnesením Nejvyšší

soudu ze dne 22. 5. 2013 sp. zn. 8 Tdo 431/2013 „*Jen pro úplnost dovolací soud poznamenává, že jednočinný souběh trestných činů útisku podle § 237 tr. zák. a neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu a k nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák. je možný. Každý skutek má být zásadně posouzen podle všech zákonných ustanovení, které na něj dopadají. Tato zásada se však neuplatní u tzv. zdánlivého souběhu, jímž se rozumí případ, kdy je jednočinný souběh vyloučen, ač skutek formálně vykazuje znaky dvou či více skutkových podstat trestných činů. Jednočinný souběh je vyloučen v případech, kdy trestné činy jsou navzájem v poměru speciality, subsidiarity, tzv. faktické konzumpce a dále když jde o pokračování v trestném činu, trestný čin trvající a trestný čin hromadný. V konkrétním případě přichází v úvahu vyloučení jednočinného souběhu pouze z důvodu speciality či subsidiarity. V poměru speciality jsou ustanovení určená k ochraně týchž zájmů, má-li být speciálním ustanovením zvláště postihnout určitý druh útoků proti týmž individuálním zájmům, aby byla vystižena zvláštní povaha a stupeň nebezpečnosti takových útoků pro společnost. Znaky speciální skutkové podstaty jsou oproti obecné skutkové podstatě konkretizovány a často obsahují i prvky další. O takový vztah mezi trestnými činy neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru a útisku nejde; nelze jej vyjádřit jako vztah ustanovení širšího a užšího a ani objekty trestných činů nejsou vzájemně ve vztahu obecného a speciálního. Zbývá zabývat se ještě otázkou vzájemného vztahu subsidiarity mezi označenými dvěma trestnými činy. V poměru subsidiarity jsou ustanovení určená k ochraně týchž zájmů, je-li účelem subsidiárního ustanovení pouze doplnit v témže směru ochranu, kterou poskytuje druhé, tzv. primární ustanovení. U primární skutkové podstaty, která má více znaků než subsidiární ustanovení, je obsah pojmu širší, avšak okruh konkrétních případů, na které dopadá, je menší. Subsidiárního ustanovení se užije tehdy, není-li čin trestný podle ustanovení primárního, kterým je jinak lépe vystižena povaha i stupeň nebezpečnosti činu pro společnost (srov. Šámal, P., Púry, F., Rizman, S. Trestní zákon. Komentář. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 27, též Solnař, V., Fenyk, J., Císařová, D. Základy trestní odpovědnosti podstatně přepracované a doplněné vydání. Praha: Nakladatelství Orac 2003, s. 406, 407).*“

- 67 Ze skutkové věty a zejména z okolností případu vyplývá, že obviněný svým jednáním současně naplnil znaky více trestných činů, a to v jednočinném souběhu. Konkrétně se jedná o trestný čin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku a důvodně lze uvažovat, v případě ověření oprávněnosti mimořádných plateb na zálohách, o souběhu s trestným činem útisku podle § 177 odst. 1 tr. zákoníku, nebo s ohledem na rozsah způsobené škody podle odst. 2 či 3 téhož ustanovení. Při právním posouzení jednočinného souběhu je nezbytné důsledně ověřit naplnění všech zákonných znaků skutkových podstat uvedených trestných činů, zejména ve vztahu k objektu a objektivní stránce. V daném případě přitom nelze mít pochybnosti o naplnění znaků subjektu a subjektivní stránky trestného činu.
- 68 Objekt trestného činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku byl v projednávané věci naplněn, neboť nájemní vztah je založen na právním principu, podle něhož má nájemce právo na nerušené užívání pronajatého bytu, zatímco pronajímatel je povinen toto užívání umožnit a zajistit. Objektivní stránka uvedeného trestného činu byla rovněž naplněna, jelikož obviněný jako pronajímatel neoprávněně zasahoval do práva oprávněné osoby užívat byt tím, že jí znemožňoval či podstatně ztěžoval jeho řádné a obvyklé užívání prostřednictvím přerušení dodávky elektrické energie.
- 69 Objekt trestného činu útisku podle § 177 odst. 1 tr. zákoníku může být v projednávané věci naplněn, neboť chráněným zájmem je svoboda rozhodování jednotlivce, konkrétně nájemce.

Objektivní stránka tohoto trestného činu by byla rovněž naplněna, jelikož obviněný jako pronajímatel zneužil tísně a závislosti nájemníků, když je nutil k úhradě mimořádných plateb za zálohy na dodávku elektrické energie jako podmínku pro její obnovení. Závislost nájemníků bytového domu na adrese XY vyplývá ze samotné povahy nájemního vztahu, který je charakterizován potřebou stabilního a nerušeného nájemního bydlení. Tíseň nájemníků pak spočívala v situaci vyvolané přerušením dodávky elektřiny, která znemožňovala řádný chod domácnosti a uspokojování základních životních potřeb. V případě nájemníků především z řady sociálně slabé skupiny, kteří bytový dům obývali, byla tíseň umocněna omezenou dostupností náhradního bydlení a potřebou zachování nájemního vztahu. Obviněný tuto tísnivou situaci a závislost nájemníků zneužil k vynucení mimořádných plateb.

- *Dílčí závěr vztahující se k trestnému činu útisku*

Jak již bylo uvedeno výše, jednočinný souběh trestného činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu a nebytového prostoru dle § 208 odst. 2 tr. zákoníku a trestného činu útisku dle § 177 odst. 1 tr. zákoníku je vyloučen v případech, kdy mezi nimi existuje vztah speciality či subsidiarity, dále v případech faktické konzumpce, pokračování v trestném činu, trvající trestné činnosti nebo hromadného trestného činu. V projednávané věci však o žádnou z uvedených výjimek zjevně nejde. V případě prokázání oprávněnosti mimořádných záloh by tak mělo být jednání obviněného uvedené ve skutkové větě rovněž kvalifikováno jako trestný čin útisku.

Jednočinný souběh trestného činu podvodu a neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytového prostoru

- 70 Úvahy týkající se možného jednočinného souběhu trestného činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku a trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1, 2 a 3 tr. zákoníku budou dále rozvedeny věcně zejména v souvislosti s důsledky analýzy týkající se nedůvodnosti a nepodloženosti mimořádných finančních záloh za dodávku elektrické energie.

- **Skutečnosti související s trestním spisem nasvědčující spáchání trestného činu podvodu**
- *neoprávněné podnikání v energetickém odvětví*

- 71 S ohledem na přetrvávající nejasnosti ohledně oprávněnosti a výše mimořádných záloh požadovaných za spotřebu elektrické energie bylo provedeno šetření. Z trestního spisu vyplývá, že poškození nájemníci se v minulosti obrátili se svými podněty na Energetický regulační úřad, a to za účelem prošetření vysoké ceny energií. (viz č. l. 154).
- 72 Bylo zjištěno, že Policie České republiky, Městské ředitelství policie Brno, Obvodní oddělení Brno-Židenice, pod č. j. KRPB-78192-14/ČJ-2017-060213, prováděla prověřování skutečností souvisejících s podnikatelskou činností v oblasti energetiky, konkrétně s distribucí elektrické energie prostřednictvím podružných jističů v bytovém domě na adrese XY.
- 73 Energetický regulační úřad přípisem ze dne 26. 5. 2017, evidovaným pod č. j. 04374-4/2017-ERU, informoval orgány činné v trestním řízení o následujících skutečnostech:

„V návaznosti na Vaši žádost odkazují na § 3 a § 4 energetického zákona, kde je stanoveno, jaké podnikání v energetických odvětvích je podmíněno licenci udělenou Energetickým regulačním úřadem. Je proto třeba přesně definovat činnost jednotlivých zainteresovaných podnikatelských subjektů.

Z Vámi popsané situace v dožádání lze dovodit, že nájemníkům bytového domu přeučtovává náklady na elektřinu pronajímatel, společnost R. Hero property, s. r. o. Tato činnost není podmíněna držením licence a nelze ji tudíž vykonávat za účelem zisku. Stejně tak společnosti DPI, spol. s r. o., IČ: 25560115 a R. Hero cargo, s. r. o., IČ: 26833136 nejsou držiteli licence k podnikání v energetických odvětvích, tudíž nejsou oprávněni svou činností vytvářet zisk.

Držitelem licence na obchodování s elektřinou a její distribucí je z uvedených společností pouze společnost E.ON.“

- 74 Shora uvedené skutečnosti zčásti korelují se skutečnostmi plynoucími z trestního spisu (č. 1. 410). Vyplývá z nich, že orgány činné v trestním řízení se zabývaly otázkou přeučtování nákladů za distribuci elektrické energie do podružných jističů v bytovém domě na adrese XY a v rámci prověřování byly zjištěny klíčové skutečnosti týkající se oprávněnosti účtované částky ve výši **8,90 Kč za kWh** fakturované společností DPI spol. s r. o., která byla organizačně propojena s bytovým domem. **Je vyloučeno, aby cena za distribuci elektřiny do podružných jističů jednotlivých bytových jednotek vytvářela prostor pro generování zisku ze strany společnosti či obviněného.** Závěrem je třeba uvést, že podle poskytnutého sdělení Energetický regulační úřad neneviduje žádné správní řízení, v němž by byly historicky prošetřovány okolnosti vysokých plateb za energie.

- Nekalé obchodní praktiky

- 75 Pro pochopení celé problematiky považuji nejprve za vhodné rozebrat problematiku nekalých obchodních praktik, které mohou, jak se stalo v tomto případě, prostoupit do trestné právní roviny.
- 76 Ve společnosti se lze setkat s neetickým jednáním tzv. *šmejdu*, tedy subjektů či skupin, které se nemravným způsobem snaží parazitovat na zranitelných skupinách obyvatelstva. Tyto skupiny jsou často sociálně znevýhodněné, a to zejména z důvodu svého majetkového postavení, nízké míry vzdělání či celkové sociální vyloučenosti. Cílem těchto praktik bývá zneužití jejich slabšího postavení k dosažení neoprávněného majetkového prospěchu. (VEČERKOVÁ, Eva; SELUCKÁ, Markéta; DUDOVÁ, Jana; URBANOVÁ, Martina a kol. *Společensko-právní aspekty ochrany spotřebitele a jeho zdraví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. 299 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia, sv. č. 540. ISBN 978-80-210-8050-8.)
- 77 Nekalou obchodní praktikou se rozumí jednání podnikatele, které jednak nedosahuje potřebnou odbornou péči, kterou byste od něj mohli rozumně očekávat, a která zároveň výrazně ovlivňuje nebo může ovlivnit jednání spotřebitele o tom, zda si nabízenou věc nebo službu koupí, přičemž je-li obchodní praktika zaměřena na tzv. *zranitelné osoby* (jako jsou například osoby, které jsou z důvodu své duševní či fyzické slabosti zvláště zranitelné), hodnotí se nekalost takového jednání z hlediska průměrného člena takovéto skupiny, a tedy přísněji. Nekalé obchodní praktiky se dělí do dvou hlavních kategorií: klamavé praktiky (klamavá konání a klamavá opomenutí) a agresivní obchodní praktiky. (BUREŠOVÁ, Zdeňka; VODIČKA, Viktor. *Nekalé obchodní praktiky: aneb jak takovou obchodní praktiku rozpoznat a bránit se jí.*

1. vydání. Praha: Sdružení českých spotřebitelů, z. ú., 2021 Edice Průvodce spotřebitele, sv. 42. ISBN 978-80-87719-82-4.)

78 „Správní orgán při určení, zda obchodní praktika představuje nekalou obchodní praktiku (ve smyslu zákona o ochraně spotřebitele a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/19/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu), nejprve zjišťuje, zda dotčená obchodní praktika naplňuje znaky některé z nekalých obchodních praktik uvedených v příloze č. 1 a č. 2 citovaného zákona, resp. v příloze I uvedené směrnice. Pokud obchodní praktika nespadá do výčtu nekalých obchodních praktik uvedených v příloze č. 1 a č. 2 citovaného zákona, posuzuje správní orgán, zda obchodní praktika představuje klamavou či agresivní obchodní praktiku dle § 5 a § 5a zákona o ochraně spotřebitele (čl. 6 až 9 uvedené směrnice). Konečně až poté, co správní orgán dospěje k závěru, že se nejedná o klamavou či agresivní obchodní praktiku, přistoupí k vyhodnocení otázky, zda dotčená obchodní praktika naplňuje znaky nekalé obchodní praktiky podle § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele (čl. 5 odst. 2 uvedené směrnice.“ rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2014 pod č. j. 7 As 110/2014-52

79 V rámci této stížnosti tematizují problematiku tzv. *šmejdu* a jejich nekalých obchodních praktik, a to zejména z důvodu možné analogie s jednáním, k němuž mohlo docházet v bytovém domě na adrese XY. Vzhledem k tomu, že obviněný a s ním strukturálně propojená společnost DPI spol. s r. o. vystupovali vůči nájemníkům v postavení poskytovatele služby (podnikatele) vůči spotřebitelům, je nezbytné zohlednit i spotřebitelskoprávní rovinu celé věci. Považuji za důležité upozornit na možné aspekty mimořádných plateb, které mohou vykazovat znaky nekalé obchodní praktiky. Pokud by se prokázalo, že mimořádné zálohy za spotřebu elektrické energie byly z podstatné části nepodložené, pak by jednání obviněného – spočívající v jejich vymáhání a podmiňování obnovení dodávky elektřiny jejich úhradou – mohlo představovat porušení povinnosti péče řádného hospodáře a současně by mohlo mít za následek nepřipustné ovlivnění ekonomického chování nájemníků-spotřebitelů. V průběhu trestního řízení bylo navíc zřejmé, že nájemníci byli osobami jednodušší povahy, snadno ovlivnitelnými a často sociálně znevýhodněnými. Vzhledem k tomu, že se jednalo o zranitelnou skupinu obyvatel, která se nacházela v nejistém právním postavení, mj. z důvodu krátkodobých nájemních smluv bez garance prodloužení, je třeba na případné nekalé obchodní praktiky nahlížet se zvýšenou přísností. Přitěžující okolností je rovněž skutečnost, že dodávka elektřiny byla odpojována a obnovována až po úhradě mimořádné zálohy, čímž docházelo k donucení nájemníků k platbě bez dostatečného prostoru k ověření oprávněnosti požadované částky. Takové jednání by mohlo naplňovat znaky agresivní obchodní praktiky ve smyslu § 5b odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele. Pokud by nebyly naplněny znaky uvedeného ustanovení, bylo by namístě posoudit, zda se nejedná o nekalou obchodní praktiku ve smyslu § 4 odst. 1 téhož zákona.

- Vyloučení zásady subsidiarity trestní represe

80 Zásada subsidiarity trestní represe akcentuje, že trestní právo je krajní prostředek určený k ochraně zákonem stanovených zájmů, který musí být užíván jen tehdy, pokud odpovědnost uplatňovaná v rámci základního odvětví nepřichází v úvahu, neboť již byly vyčerpány nebo jsou zjevně neúčinné či nevhodné. Trestní právo disponuje těmi nejcitelnějšími prostředky státního donucení, které lze aktivovat jen v odůvodněných případech trestněprávních zásahů chránící elementární právní hodnoty před činy zvláště škodlivými pro společnost. (ŠÁMAL, Pavel. § 12 [Zásada zákonnosti a zásada subsidiarity trestní represe]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 194, marg. č. 4.)

- 81 Jako trestný čin podvodu se v praxi kvalifikuje i jednání tzv. *šmejdů*, neboť za uvedení v omyl lze považovat i jednání pachatele, který k tomu, aby se obohatil, vytvořil situaci záměrně vyvolávající u poškozeného pocit důvěry, kterou poté pachatel zneužil např. tím, že neinformoval poškozeného o podstatných okolnostech určité majetkové dispozice, pokud pod vlivem důvěřivosti vyvolané pachatelem a při neznalosti záměru pachatele mu poškozený umožnil nebo sám provedl transakci na úkor vlastního majetku. To platí zejména za situace, jestliže je poškozený vyššího věku či psychicky nebo mentálně oslabený a na rozdíl od pachatele nezkušený v daném oboru nebo z jiného důvodu neschopný domyslet důsledky svého počínání ([R 19/2019](#)). (ŠÁMAL, Pavel. § 209 [Podvod]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2646–2647, marg. č. 4.)
- 82 V části nazvané: Jednočinný souběh trestného činu podvodu a neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytového prostoru této stížnosti, byly rámcově nastíněny úvahy polemizující o možném jednočinném souběhu trestného činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu a nebytového prostoru dle § 208 odst. 2 tr. zákoníku a trestného činu podvodu dle § 209 odst. 1, 2 a 3 tr. zákoníku. Pakliže by aplikovatelnost skutkové podstaty trestného činu podvodu s ohledem na zjištěné skutkové okolnosti byla shledána, vzhledem k promyšlenému systému mimořádných záloh placených na základě denní spotřeby bytových jednotek, které byly po nájemnících požadovány nad rámec jejich běžného nájemného, se měsíční částky mohly vyšplhat i do několika tisíců korun za bytovou jednotku, a to s velkým důrazem taktéž na délku trvání systematického vypočítávání mimořádných záloh za elektřinu, velkému počtu bytových jednotek a celkové délce provozování bytového domu na adrese XY.
- 83 Domnívám se, že v případě úvahy o možném naplnění skutkové podstaty trestného činu podvodu při současném vyloučení zásady subsidiarity trestní represe dle § 12 odst. 2 tr. zákoníku by byl naplněn objekt tohoto trestného činu, a to s ohledem na majetkové zájmy nájemníků, kteří hradili mimořádné zálohy na elektřinu. Z hlediska objektivní stránky skutkové podstaty lze dovodit, že nájemníci byli uvedeni v omyl, případně jim byly zamlčeny podstatné skutečnosti, které nasvědčovaly tomu, že požadované mimořádné zálohy nebyly legitimní a obviněný se tak mohl bezdůvodně obohatit na úkor majetku nájemníků. A konečně v daném případě přitom nelze mít pochybnosti o naplnění znaků subjektu a subjektivní stránky trestného činu.
- 84 S ohledem na systematický charakter jednání obviněného a promyšlenou organizační strukturu, která se podílela na chodu bytového domu XY, by bylo možné toto protiprávní jednání obviněného **považovat za jednání s vysokým stupněm společenské škodlivosti a ve světle předmětného odsouzení přečinem dle § 208 odst. 2 tr. zákoníku neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu a nebytového prostoru, proti kterému stížností pro porušení zákona brojím, by se důsledně projednání a posouzení skutku a jeho případná kvalifikace taktéž jako trestného činu podvodu jevila výrazně závažněji z důvodu rozsahu možné majetkové škody, která by byla protiprávním jednáním způsobena.** Domnívám se, pakliže by se prokázala nepodloženost mimořádných záloh, že jednání obviněného by bylo možné posoudit nikoliv podle základní skutkové podstaty dle § 209 odst. 1 tr. zákoníku, nýbrž s ohledem na rozsah způsobené škody podle kvalifikovaných skutkových podstat dle § 209 odst. 2 nebo 3 tr. zákoníku.

- *Dílčí závěr vztahující se k trestnému činu podvodu*

- 85 Domnívám se, že s ohledem na skutkové okolnosti případu, které byly Městským soudem v Brně opomenuty, a dále s přihlédnutím k provedeným, avšak nedostatečně vyhodnoceným důkazům, nebyl právní závěr o společenské škodlivosti jednání obviněného náležitě prošetřen. Lze mít za to, že jednání obviněného může vykazovat znaky trestného činu podvodu, jehož charakter odpovídá praktikám tzv. *šmejdu*. Takové jednání, s ohledem na zjištěný rozsah způsobené škody, může svou společenskou škodlivostí přesahovat rámec základních skutkových podstat trestných činů, a proto by mělo být posuzováno s odpovídající mírou závažnosti.

Dílčí závěr vztahující se k jednočinnému souběhu trestných činů s ohledem na charakter mimořádných plateb na zálohách za vysokou spotřebu energie

- 86 Uzavírám, že výrok napadeného rozhodnutí, konkrétně skutková věta, sice obsahuje skutkové okolnosti, které naplňují zákonné znaky i jiné skutkové podstaty, jež by mohly tvořit jednočinný souběh s trestným činem neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku, avšak v důsledku nesprávného právního posouzení ze strany Městského soudu v Brně zůstal skutek neúplně vymezen, a tím nebyly splněny zákonné podmínky podle § 220 odst. 3 trestního řádu. Odvolací soud pak tyto vady neodstranil.

• Nepřiměřeně mírný trest

- 87 V obecné rovině lze podotknout, má-li být řádně zjištěn skutkový stav a zohledněny okolnosti případu trestněprávního jednání obviněného, je povinností soudu ve smyslu § 2 odst. 5 trestního řádu a § 39 odst. 1, 2 a 3 tr. zákoníku uložit obviněnému trest, který odpovídá mj. povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, způsobu provedení činu, osobě pachatele, záměru nebo cíli. Při stanovení druhu trestu a jeho výměry soud přihlédne k okolnostem polehčujícím a přitěžujícím dle § 41 a § 42 tr. zákoníku.
- 88 V daném případě při úvahách o druhu a výměře trestu soud přihlížel k přitěžující okolnosti předchozí odsouzení obviněného. Z rejstříku trestu je zřejmé, že obviněný byl již v minulosti odsouzen za majetkovou trestnou činnost.
- 89 Pravomocným rozhodnutím Městského soudu v Praze ze dne 25. 3. 2014 sp. zn. 43 T 17/2006 byl obviněný uznán vinným trestným činem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku ve formě spolupachatelství podle § 23 a trestným činem legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 252a odst. 1, odst. 3 písm. b), písm. c) trestního zákona č. 140/1961 Sb., účinného do 31. 12. 2009, ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zákona, za to byl podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku, za použití § 43 odst. 1 a § 58 odst. 1 tr. zákoníku odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 3 (tří) let. Podle § 81 odst. 1, § 82 odst. 1 tr. zákoníku byl výkon trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 5 (pěti) let a v poslední řadě byl obviněnému podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu v obchodních společnostech a družstvech na dobu 5 (pěti) let.
- 90 Na základě podaného odvolání byl dne 19. 2. 2015 Vrchním soudem v Praze pod sp. zn. 4 To 69/2014 obviněný nově uznán vinným zločinem podvodu dle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, návodem k trestnému činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 252a odst. 1, odst. 2 písm. a), b), odst. 3 písm. c) trestního zákona č. 140/1961 Sb., ve znění účinném do 30. 6. 2006, a za to byl obviněnému podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr.

zákoníku a § 58 odst. 1 tr. zákoníku uložen **úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 3 (tři) let**. Podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku byl obviněný pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice s dohledem a v poslední řadě byl obviněnému podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku uložen **trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu v obchodních společnostech a družstev na dobu 5 (pět) let**.

- 91 Vzhledem k dostatečně neobjasněnému skutkovému stavu ve vztahu k oprávněnosti mimořádných záloh za úhradu elektrické energie, které by mohly mít zásadní význam pro hmotněprávní posouzení jednání obviněného, hodnotil nalézací soud zákonná kritéria pro stanovení druhu a výměry trestu výlučně ve prospěch obviněného. Lze důvodně dovodit, že pokud by soud prvního stupně postupoval v souladu se zákonem a skutkový stav posoudil komplexně podle všech relevantních ustanovení trestního zákoníku, bylo by možné náležitě vystihnout povahu a společenskou škodlivost činu. V takovém případě by soud rovněž přihlédl ke všem polehčujícím a přitěžujícím okolnostem ve smyslu § 41 a § 42 trestního zákoníku, včetně skutečnosti, že obviněný byl již dříve pravomocně odsouzen za majetkovou trestnou činnost, za kterou mu byl uložen úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody. V případě, že by se prokázala neoprávněnost mimořádných záloh, **bylo by namístě považovat obviněného za speciálního recidivistu v oblasti majetkové trestné činnosti**, což by mělo být zohledněno jak při hodnocení závažnosti jeho jednání, tak při rozhodování o trestu. V souladu s trestněprávní doktrínou, podle níž má být trest ukládán v souladu s jeho účelem – tedy ochranou společnosti před trestnou činností, zabráněním pachateli v dalším páchání trestné činnosti, jeho nápravou a výchovou k řádnému životu, jakož i působením generální prevence – **lze důvodně předpokládat, že by v případě řádného zjištění skutkového stavu nalézací soud s vysokou pravděpodobností nepřistoupil k uložení jiného než nepodmíněného trestu odnětí svobody**. Výše trestu by pak nebyla určována podle základní skutkové podstaty trestného činu, nýbrž s ohledem na výši možné způsobené majetkové škody podle kvalifikovaných skutkových podstat nejpřísněji až dle § 209 odst. 2 a 3 tr. zákoníku.
- 92 Ve světle těchto skutečností lze napadeným rozhodnutím uložený alternativní trest dle § 62 odst. 1, § 63 odst. 1 tr. zákoníku obecně prospěšných prací ve výměře 300 (tři sta) hodin, **označit za nepřiměřeně mírný trest**. Obecné požadavky stanovené ustanovením § 266 odst. 2 trestního řádu jsou proto splněny, jelikož trest uložený obviněnému je ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti trestného činu a uložený druh trestu je v zřejmém rozporu s účelem trestu, jelikož nebyla zohledněna zákonná kritéria ustanovení § 39 odst. 1, 2 a 3 trestního řádu.

Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání

- 93 Nad rámec hlavní argumentační linie si dovoluji podotknout, že pravomocným rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 25. 3. 2014, sp. zn. 43 T 17/2006, byl obviněnému uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání tří let nepodmíněně mj. za podvodnou trestnou činnost, **jakož i trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu v obchodních společnostech a družstev na dobu 5 (pět) let**.
- 94 Z bodu 34 napadeného rozhodnutí je zcela zřejmé, že soud na základě provedeného dokazování dospěl k závěru, že osobou fakticky řídící chod bytového domu byl právě obviněný. Za těchto okolností není třeba dále zkoumat míru jeho rozhodujícího vlivu ve společnosti R. H. Reality, s.r.o. a dalších strukturálně propojených společnostech. V tomto kontextu upozorňujeme na možné naplnění skutkové podstaty trestného činu podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Skutečnosti nasvědčující maření výkonu úředního rozhodnutí byly ze strany soudu nedůvodně opomenuty, a to navzdory tomu, že v době rozhodování trest zákazu činnosti trval

a z bodu 40 napadeného rozhodnutí taktéž vyplývá, že si nalézací soud této skutečnosti byl vědom.

- 95 Z výše uvedeného je zřejmé, že soud měl k této skutečnosti při svém rozhodování rovněž přihlídnout.

Předběžné přezkoumání obžaloby samosoudcem

- 96 Po nastudování celé věci mám rovněž za to, že soud pochybil již tím, že věc projednal v rámci hlavního líčení, neboť jak je rozvedeno výše, vše nasvědčovalo tomu, že v případě nejsou objasněny základní skutkové okolnosti případu.
- 97 K tomu dále uvádím, že přezkoumání obžaloby je **povinností soudu**, neboť při něm předseda senátu na základě obžaloby a s ohledem na obsah spisového materiálu posoudí, zda ji je nutno předběžně pojednat, anebo zda lze ve věci nařídít hlavní líčení. Hlavním účelem předběžného projednání obžaloby je přezkoumání ze strany soudu, zda přípravné řízení bylo policejními orgány a státním zástupcem konáno podle příslušných ustanovení trestního řádu, zejména zda v přípravném řízení nedošlo k závažným procesním vadám, které nelze napravit v řízení před soudem, a zda byly v přípravném řízení objasněny základní skutečnosti, bez nichž není možno hlavní líčení provést a v něm rozhodnout, a zda tedy poskytuje pro další řízení spolehlivý podklad (§ 181 odst. 1). **Obdobně obžalobu nebo návrh na potrestání přezkoumává samosoudce, který však předběžné zasedání nekoná (srov. § 314c).** (*ŠÁMAL, Pavel. § 185 [Obecné ustanovení]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2439.*)
- 98 Je zřejmé, že v odůvodněných případech je předběžné projednání obžaloby soudem obligatorní. V trestních věcech, v nichž rozhoduje samosoudce, se však předběžné projednání nekoná a postupuje se dle ustanovení § 314c trestního řádu. V projednávané věci měl samosoudce obžalobu přezkoumat z hledisek uvedených v § 181 odst. 1 trestního řádu, a též s ohledem na důvody uvedené v § 186 písm. d) a f) téhož zákona. Výsledky tohoto přezkumu měly jednoznačně nasvědčovat tomu, že základní skutkové okolnosti nebyly objasněny v míře nezbytné pro konání hlavního líčení a rozhodnutí ve věci samé. Nadto byla zjištěna nesprávná hmotněprávní kvalifikace skutku. Za této situace měl samosoudce postupovat podle § 188 odst. 1 písm. e) trestního řádu a věc vrátit státnímu zástupci k došetření.

Závěr

- 99 Z výše uvedeného vyplývá, že v projednávané trestní věci došlo k nesprávnému procesnímu postupu, když soud nesprávně užil § 314c trestního řádu, a pokud měl soud za to, že je ve věci možné rozhodnout, došlo tím k nesprávnému hmotněprávnímu právnímu posouzení skutku a v návaznosti na to k uložení nepřiměřeně mírného trestu. Ze skutkové věty napadeného rozhodnutí je zřejmé, že byly splněny podmínky pro kvalifikaci skutku **jako jednočinného souběhu více trestných činů**. Jednání obviněného však nebylo posouzeno v souladu se všemi relevantními ustanoveními trestního řádu, konkrétně s ustanoveními § 220 odst. 3 trestního řádu. Skutek měl být právně kvalifikován jako jednočinný souběh trestného činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku, a dále jako trestný čin **související s vybíráním mimořádných plateb za spotřebu energie, přičemž právní kvalifikace měla být přizpůsobena povaze těchto plateb**. V případě, že by se v rámci dokazování prokázala oprávněnost mimořádných záloh, bylo by namístě uvažovat o jednočinném souběhu s trestným činem podle § 177 odst. 1, případně odst.

2 či 3 tr. zákoníku. Naopak, pokud by se prokázalo, že mimořádné platby byly vybírány neoprávněně, bylo by třeba posoudit skutek jako jednočinný souběh s trestným činem podvodu podle § 209 odst. 1, případně odst. 2 či 3 tr. zákoníku, a to s přihlédnutím k rozsahu způsobené majetkové škody. Současně došlo k porušení ustanovení § 2 odst. 5, 6 a § 125 odst. 1 trestního řádu, **neboť odůvodnění napadeného rozhodnutí v části týkající se mimořádných plateb na zálohách za elektřinu je nepřezkoumatelné – není zřejmé, jakými právními a skutkovými úvahami se Městský soud v Brně při hodnocení části skutku řídil.** Tato skutečnost vedla k neúplnosti právních závěrů, jelikož nebyly dostatečně posouzeny a vyčerpány všechny zákonné znaky protiprávního jednání obviněného, což znemožnilo provedení řádné právní kvalifikace skutku odpovídající jeho povaze, závažnosti a společenské škodlivosti. **Odsouzení obviněného pouze za přečin podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku se jeví s ohledem na okolnosti nasvědčující spáchání dalšího trestného činu v jednočinném souběhu jako bagatelizující a neodpovídající celkovému rozsahu a charakteru protiprávního jednání obviněného.**

- 100 Nad rámec argumentace podané stížnosti je nezbytné upozornit na možné naplnění skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí ve smyslu § 337 odst. 1 trestního zákoníku, a to v důsledku porušení uloženého trestu zákazu činnosti, jenž byl uložen rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 25. 3. 2014, sp. zn. 43 T 17/2006.
- 101 Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 17. 4. 2019 pod č. j. 4 T 97/2018-943, tak byl v důsledku nesprávného právního posouzení skutku porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 5 a 6 trestního řádu, § 39 odst. 1, 2, 3 tr. zákoníku, § 125 odst. 1 trestního řádu, § 220 odst. 3 trestního řádu a § 314c trestního řádu **ve prospěch** obviněného R. H., který byl odsouzen za protiprávní jednání, jež neodpovídalo skutečné povaze, závažnosti a společenské škodlivosti jeho protiprávního jednání. Výsledný trest tak lze označit za nepřiměřeně mírný.
- 102 Jak jsem již uvedla výše, **jsem si plně vědoma skutečnosti, že podaná stížnost pro porušení zákona směřuje v neprospěch obviněného,** a tudíž nemůže vést ke zrušení napadeného rozhodnutí Městského soudu v Brně a na něj navazujícího usnesení odvolacího soudu. Přesto však nelze opomenout, že případné stanovisko Nejvyššího soudu může mít zásadní **judikurní význam, zejména ve vztahu k problematice sociálního bydlení v obdobných skutkových a právních kontextech majících trestněprávní rovinu.** Je nezbytné upozornit na existenci podnikatelského modelu, který se v praxi vyskytuje, a který si zasluhuje zvýšenou pozornost nejen ze strany orgánů činných v trestním řízení ale i společnosti. V daném případě obviněný pronajímá bytové jednotky zranitelným skupinám obyvatelstva, které jsou odkázány na příspěvek na bydlení jakožto nástroj úhrady měsíčního nájemného. Finanční prostředky získané ze státního systému podpory bydlení však nepředstavují jediný pravděpodobný zdroj příjmů obviněného. Vedle těchto veřejných prostředků jsou nájemníci nuceni hradit další částky z vlastních finančních zdrojů, a to formou mimořádných záloh, jejichž účelovost a oprávněnost nebyla dostatečně prokázána. Takto nastavený podnikatelský model vyvolává závažné pochybnosti nejen z hlediska jeho legitimacy, ale rovněž představuje **významné ohrožení veřejnoprávní sféry státu,** neboť může docházet k neefektivnímu, ba dokonce zneužitelnému čerpání veřejných prostředků určených na podporu bydlení. Současně dochází k **zásahu do soukromoprávní sféry jednotlivých nájemníků,** kteří jsou vystaveni netransparentním a potenciálně neodůvodněným finančním požadavkům, jež mohou vést k jejich ekonomické destabilizaci a dalšímu prohlubování sociálního vyloučení. Rozhodnutí Nejvyššího soudu tak bude mít dopad na projednávání obdobných případů do budoucna a preventivní účinek ve vztahu k dalším potenciálním pachatelům obdobných trestných činů.

Návrh

S ohledem na výše uvedené si dovoluji Nejvyššímu soudu navrhnout, aby:

1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 17. 4. 2019 pod č. j. 4 T 97/2018-943, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 23. 7. 2019 pod č. j. 4 To 152/2019-978 byl porušen zákon **ve prospěch obviněného R. H.**, v ustanovení § 2 odst. 5 a 6 trestního řádu, § 39 odst. 1, 2 a 3 trestního zákoníku, § 125 odst. 1 trestního řádu, § 220 odst. 3 trestního řádu a § 314c trestního řádu.